

Lašský dostavník

Boris Zvada: Trojanovice - mlýn

Volné sdružení autorů

Ročník.....2

Rok.....2012

č. 1

Úvodník

Vážení a milí čtenáři, přinášíme opět pozdrav z našeho Lašska. Rozhodli jsme se, že bychom vás rádi potěšili Lašským dostavníkem vždy s příchodem ročního období – jara, léta, podzimu a zimy. Snažíme se, aby náš časopis byl čtivý a přinášel poučení, zábavu a radost. Příspěvků máme dost a chceme poděkovat všem autorům za to, že píší zdarma. Na tisk většího počtu kusů nám však chybí finanční prostředky. Můžete-li nám přispět, budeme rádi a předem děkujeme. Zároveň bychom vás chtěli upozornit na možnost prohlédnout si, případně vytisknout všechna doposud vydaná čísla Lašských dostavníků na nově zřízené webové stránce: <http://www.lassko.eu>.

Redakce

Zasad' strom

Irena Kopecká

„Zasad' do svého srdce strom a možná přiletne pták,“ říká čínské přísloví. Hluboce se skláním před moudrostí ukrytou do těchto slov. V pouti času jsme vyšli na novou pěšinu roku 2012. Kam nás povede, to nikdo neví, ale záleží jen na naší volbě, jestli půjdeme po ní, nebo odbočíme na nějakou vedlejší stezku. A opět jen na našem rozhodnutí bude záviset, jestli se vrátíme do okamžiku přítomnosti na pěšinu nového roku cestou přímou, nebo se budeme prodírat bočními stezkami mlázím strachu, plni nejistoty.

Myslím si, že život je krásný a tajemný v každém okamžiku právě tím, že máme možnost volby. Můžeme své srdce naplnit strachem, bolestí, nebo láskou. První dvě možnosti bývají často snazší, ale jsou pro nás velmi nebezpečné. Když už tělo nemůže snést tíhu v duši, ozve se. Přejde nemoc, a ta je vždy varováním. Pro naše zdraví tedy uděláme nejlépe, naplníme-li naše srdce láskou ke všem, i k těm, kdo nám ublížili, jinak ublížíme sami sobě. Je třeba zasadit strom lásky a možná přiletí k nám pták štěstí.

Moravskoslezské Laško

Moravské Laško, oblast etnograficky pestřejší a národnostně málo diferencovaná, je na severozápadě lemována řekou Odrou, na východě Ostravicí. Jihovýchodní hranicí je hřeben Zadních hor - od Konečné až k Trojačce u Bumbálky. Jihozápadní stranu území lemuje hřeben Radhošťských hor, přes Pindulu hřebenem Hodslavských vrchů dolů přes Hostašovice a Starojickou Lhotu k Jeseníku n.O. Přirozenými kulturními centry Moravského Laška byla města Brušperk, Frenštát, Místek, Moravská Ostrava a Příbor.

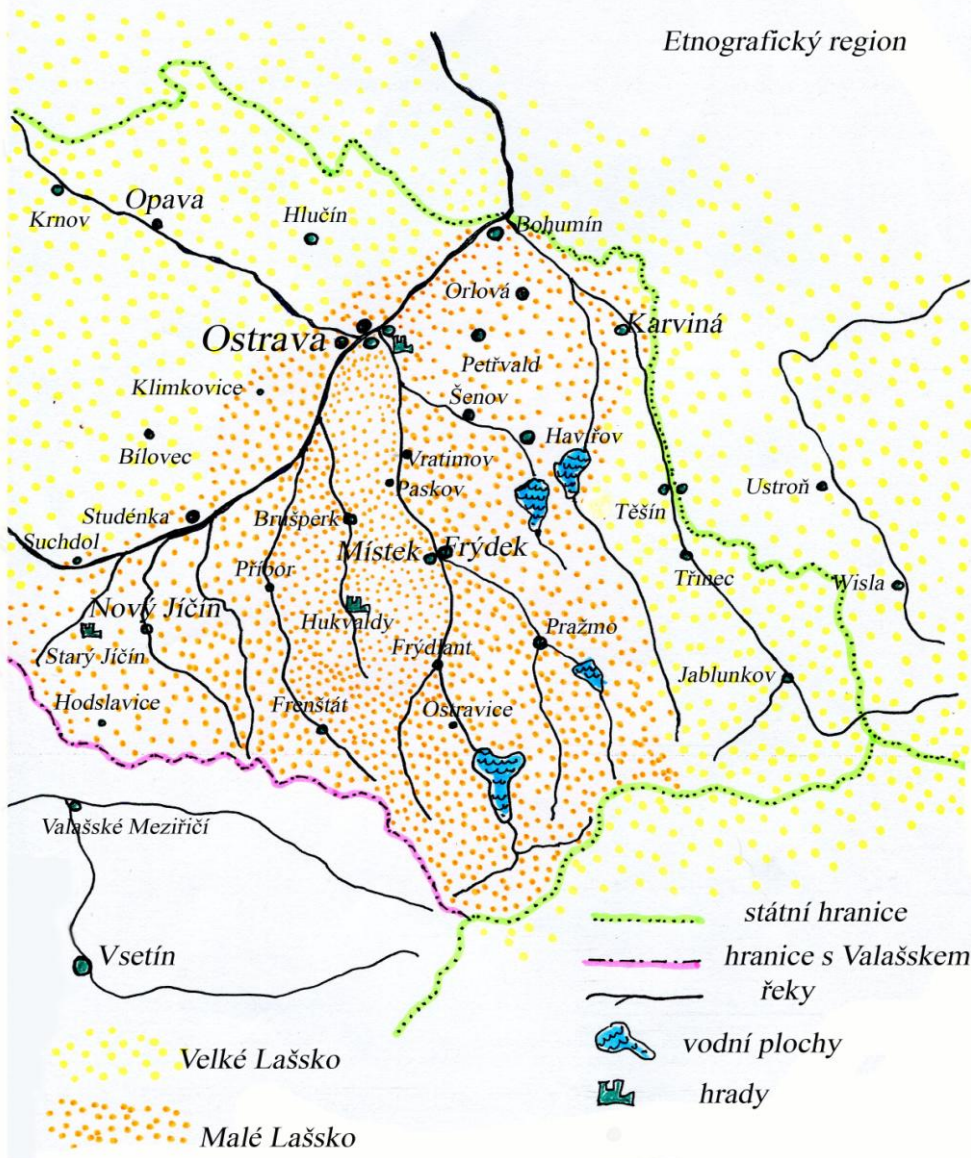
Slezské Laško, region etnograficky chudší a národnostně složitější, na severozápadě pokračuje po levém břehu Odry k Pustějovu, Studénce, ke Klimkovicím, přes Porubu kolem Slezské Ostravy k Vrbicím a Heřmanicím, zaujímá okolí Bohumína, Orlové až ke Karviné. Přes Louky vede Stonavou k Albrechticím, stáčí se přes Domaslavice k Tošanovicím, hřebenem Prašivé k Malému Polomu, odtamtud po slovenské hranici ke Konečné. Kulturními centry byla města Frýdek, Frýdlant a Slezská Ostrava.

Přes určité rozdíly v zachování lidové kultury Moravského a Slezského Laška pojmáme tento region do jednoho celku, který vyrůstal ze společných kořenů. "Moravskoslezské Laško" zahrnuje původní obyvatelstvo nížin, podhůří i hor - rolníky, řemeslníky, pasekáře i salašníky. Kulturní dědictví lidu, kterého spojuje nejen jazyk, písně, tance, výtvarný projev, ale také jeden genius loci.

(Z. V. Krulíkovský – dle Z. Vachové)

Moravskoslezské Lašsko

Etnografický region

© Zdeněk Vilém Krulíkovský 2011

Lidová vypravěčka a básnířka Františka Pituchová

Narodila se 2. dubna 1928 v Hamrovicích, které jsou dolním koncem horalské obce Staré Hamry.

Její otec Jan Satina byl domkář, horník, slévač, později obecní tajemník. Za manželku si vzal Františku Matýskovou, dceru kovářského mistra. Doma v Hamrovicích mluvili výhradně nářečím. Když Františka řekla nějaké slovo spisovně, tak tatínek i maminka hned spustili: "No, no, už se tě ta panštizna chytla!" Lásky k rodnému nářečí ji později přiměla zaznamenávat starohamerskou mluvu.

Když byla malá, chtěla být učitelkou první třídy. Avšak ve čtrnácti letech, když vyšla školu, byla totálně nasazená do zemědělství. Nastoupila v Hamrovicích u největšího sedláka. Po válce pracovala dva roky v továrničce na dřevěné špalíky pro automobily, potom v železárnách ve Frýdlantě n. O. Tam se seznámila s budoucím svým manželem Rudolfem Pituchou. Po těžké operaci srdce odešla již v roce 1964 do invalidního důchodu. Tehdy se obrátila k literární tvorbě a záchraně rodné mluvy. Inspirací jí byla národopisná pracovnice paní Anna Dřevjaná z Janovic, která psala v lašském nářečí. Také k lidovému vyprávěčství Františku přiměla, když sama již ze zdravotních důvodů nemohla.

Františka Pituchová napsala knížky - Hlupoty, Mojím rodným, Pěsničky od srdce, Pozbirane po našimu, Vzpomínky. Její texty jsou určeny především k poslechu. Měla vždy bohaté intonační podání, naplněné srdečností. Vliv lidové písně a folklóru je nejzdařileji zastoupen v Pěsničkách od srdce. Nechala se zde také inspirovat postavou zbojníka Ondráše a rozvinula tradici zbojnické písně.

V roce 1986 obdržela na I. celostátní soutěži lidových vypravěčů v Hodoníně 1. místo ve své kategorii. Téhož roku byla oceněna na literární soutěži Proseč Terezy Novákové.

Tento malý medajloněk bych chtěl ukončit slovy básnířky Olgy Szymanské: "Lašsko má ve Františce Pituchové mimořádnou osobnost, jejíž tvorba se člověku usídí v srdci natrvalo."

Z. V. Krulíkovský
(Dle publikace Richarda Sobotky Čisté vody pramen)

Dřevěný klenot v Sedlištích

Jan Kukuczka

Mnohé milovníky památek určitě upoutala při svých toulkách Lašskem zajímavá církevní stavba v Sedlištích.

Je to krásný dřevěný kostelík Nejsvětější Trojice Všech Svatých obklopený malým hřbitůvkem. První zmínka o této stavbě se datuje od roku 1305, jak stojí v seznamu padesáti kostelů v Kodexu Diplom SILESIAE DOM. 14 – 112. Do dnešní podoby byl přestavěn v roce 1638.

Je to dřevěná valbová roubená jednolodní chrámová stavba a je také zajímavým dokladem mistrovské práce se dřevem řemesníků minulých století. Stavba se svou rozlohou řadí mezi ty menší. Je pouze dvaadvacet metrů dlouhá a deset metrů široká. Má dřevěnou čtyřpatrovou věž se dvěma krásně melodicky sladěnými zvony. První váží 170 kilogramů a je věnován ke cti svaté Barbory, druhý, menší - 105 kilový, je ke cti Anděla Strážného. Kostelík je pokryt šindelem a u jeho hlavního vchodu je zajímavý dřevěný kříž a stará pískovcová kropenka zapuštěná do dřevěného pilíře.

Interiér kostelíka zdobí sochy Božského srdce Páně a srdce Panny Marie, které byly zhotoveny v minulém století. Kněžiště je trojboké se sloupkovým oltářem, vyzdobeným v pozadí andělíčky, nesoucí oválné nápisy Osmera blahoslavenství, které jsou napsány ve staročeštině.

Hlavní obraz namaloval malíř Jan Volný v roce 1682 a spatříme na něm otevřené nebe s Pannou Marií a Všemi svatými. Nad obrazem je pak umístěno dřevěné sousoší Trojjediného Boha. Bokem se nachází sakristie a oratoř.

Zajímavě je také zpracována křtitelnice, kde andělíček nese na hlavě oválnou mísu s křestní vodou. Boční oltářičky byly zhotoveny v roce 1720 a nesou obrazovou výzdobu Geldy a Eismery Nanebevstoupení Páně a Svatého Antonína Paduánského. Strop kostela je pokryt malbou portrétu Panny Marie, pomocnice křesťanů, kruhovými obrazy svatého Václava a svaté Ludmily, stejně jako obrazy čtyř Evangelistů, které byly roku 1938, kdy bylo třísté výročí vybudování nynějšího kostela, obnoveno restaurátorskou dílnou Drobného z Místku.

Jak už bylo uvedeno, historickou součástí není pouze samotná stavba, ale patří k ní i starobylý hřbitov, kam se však už dnes nepohřbívá.

Bylo z něj vytvořeno Lapidárium, kde se shromažďují cenné litinové kříže a pomníčky známých kulturních osobností spjatých nějakým způsobem s touto obcí. Celý objekt je obklopen nádhernou zelení krásně vzrostlých košatých lip.

Ilustrace: Boris Zvada

Óndra Łysohorský -

- vlastním jménem doc. PhDr. Ervin Goj

Óndra Łysohorský byl básník, překladatel, profesor. Narodil se 6.července 1905 jako deváté a nejmladší dítě horníka Josefa Goje a jeho ženy Aloisie, rozené Palikové, ve Frýdku-Místku na bývalé Pražmově ulici pod poutním chrámem Navštívení Panny Marie. Rodný dům již nestojí, byl na počátku 80. let 20 stol. zbořen v důsledku pozemních úprav.

Studoval ve Frýdku-Místku, Bohumíně a maturoval roku 1924 v Ostravě. Poté pokračoval ve studiu v Praze na německé univerzitě obory: francouzština, němčina, filozofie, dějiny umění.

Doktorát získal v roce 1928. Ještě dva roky studoval češtinu na Filozofické fakultě Karlovy univerzity. Půl roku pobýval v Itálii v Římě a v Paříži na Sorboně.

Usadil se na Slovensku, kde se v roce 1931 oženil s Marií, dcerou známého frýdeckého stavitele Antonína Bezděka. Působil jako středoškolský profesor na několika středních školách v Kremnici, Bratislavě, v letech 1935-1936 na německém dívčím gymnáziu v Ostravě a pak opět se vrátil na Slovensko do Trnavy a Bratislavy.

V srpnu roku 1939 odešel přes Polsko do tehdejšího Sovětského svazu. Podle úředního příkazu se musel připojit k čs. vojenské jednotce, vedené gen. L. Svobodou, se kterou se dostal do internačního tábora. Zde pobyl 9 měsíců, než se dostal do Moskvy. V letech 1940-1946 přednášel na První státní pedagogické vysoké škole němčinu a češtinu a také na Vojenské vysoké škole cizích jazyků. V době evakuace žil v Taškentu. V roce 1946 se vrátil do osvobozeného Československa na Slovensko. Působil opět jako profesor na gymnáziu v Bratislavě, v polovině 50. let se stal vedoucím katedry jazyků na Komenského univerzitě v témže městě, v roce 1960 byl jmenován docentem a o rok později byl již penzionován. Zemřel v Bratislavě 19. prosince 1989, jeho urna je uložena v rodinném hrobě na hřbitově ve Frýdku.

Óndra Łysohorský je tvůrcem laštiny - básnického jazyka, jenž si vytvořil na základě hornoostravského nářečí, použil však i nářečí opavské, v syntaxi a ve slovníku zase češtinu, polštinu i slovenštinu. Byl v podstatě trilingvní autor: tvořil v němčině, češtině, laštině.

Óndra Łysohorský byl členem mnoha mezinárodních literárních organizací a společností, byl nositelem dvou čestných doktorátů za literaturu, v roce 1970 byl navržen na Nobelovu cenu za literaturu.

Jeho pozůstalost, která zahrnuje korespondenci, knihy, nábytek z pracovny, drobné trojrozměrné předměty z domácnosti, spravuje Muzeum Beskyd ve Frýdku- Místku. V jeho prostorách na frýdeckém zámku je umístěna stálá expozice: Památník Ó. Łysohorského.

Od roku 1993 vychází 1-2x ročně Zpravodaj Centra Ó. Łysohorského, který postupně seznamuje příznivce díla básníka se zpracovávanou korespondencí, kterou vedl Óndra Łysohorský s významnými i téměř neznámými lidmi.

„Poeta muß wnośać ludskość do ludstwa.

Ńesmi śe ničeho bóg – ani śmérci“

V roce 1934 vychází v Praze s úvodem F. X. Šaldy Ľysohorského první lašsky psaná sbírka **Spiewajuco piaśc**. Většina kritiků vítá dílo nadšeně. Po krátké době se objevují německé překlady v Prager Presse, Prager Tagblatu, později ve Švýcarsku, Holandsku, Moskvě.

Následujícího roku vychází další kniha lašských veršů **Hlos hrudy**, která má nemenší úspěch. V obou případech se Ervin Goj podepisuje svým básnickým jménem Óndra Ľysohorský. Jeho základ je výrazně regionální - inspirován Ondrášem, zbojníkem-legendou, bojovníkem proti panské zvrůti, a nejvyšším vrcholem Beskyd, kde se zbojníci scházeli. Také svými básněmi se hlásí ke svému kraji.

V roce 1934 navázal Ó. Ľysohorský těsné vztahy s Blokem, levicově orientovaným spolkem, zvláště s Bedřichem Václavkem, Jiřím Taufrem, P. Jilemnickým, J. Nohou, a současně přispívá do jejich časopisu. V letech 1936-1938 zorganizoval na Ostravsku literární skupinu Lašsko perspektywa, která v duchu jeho názorů soustředila lašsky píšící autory, spisovatele a publicisty. Patřil k nim Jan Stunavský (vl. jm. Jan Lisník, 1901-?), Josef Šinovský (vl. jm. Josef Bilan, 1902-1973), Jura Hanys (vl. jm. Bohumil Marek, 1903-1982), Karel Kawan (vl. jm. Manci Ošanec, 1915-?).

Za pobytu v Sovětském svazu vyšly Ľysohorskému čtyři knížky překladů, na nichž se podílely takové osobnosti jako Boris Pasternak, Marina Cvetajevová, Anna Achmatovová.

Po válce - až v roce 1958 - vyšla antologie: **Aj lašské řéky plynu do mořa**. Český výbor pod názvem **Jediný pohár** vyšel v roce 1964 a podílel se na něm Erich Sojka.

Od 60.let 20.století vyšly básně Óndry Ľysohorského několikrát v německých, anglických a francouzských překladech, objevily se také v maďarštině, řečtině a norštině.

V roce 1988 pod patronací UNESCO vyšel souhrn jeho veršů (od prvních z roku 1931 do konce 70. let 20. století) pod názvem **Lašsko poezyja**, jehož vydání připravili prof. PhDr. Jiří Marvan a PhDr. Pavel Gan - přátelé Ó.Ľysohorského a znalci jeho díla.

K stému výročí narození básníka připravil prof. PhDr. J. Marvan výbor veršů pod názvem: **Poručénstwo - Odkaz Óndry Ľysohorského**, který vydala Filozofická fakulta UK Praha 2005 v edici ACTA SLAVICA ET BALTICA 3.

Kateřina Janášová

Řece Lubině

Irena Kopecká

Když slunce rozhází
své zlato po hrázi,
tvé vody zkrásní,
staneš se básní.

Do ní se noříme,
protože věříme,
že v tiché kráse té
i srdce rozkvete.

Z básnické sbírky Příbore, láska má

Únor na řece Lubině, foto: Miroslav Velička

Masopust na Lašsku žije

Dajana Zápalková

Zvyky v průběhu kalendářního roku se nesou v rozdílném duchu. Masopust neboli fašank je rozverný a nevázaný, provoněný koblihami, slaninou a pálenkou, nutnou pro zahřátí při celodenním obchůzce v mrazivém vzduchu. Je to čas zabíjaček a lidového veselí.

Masopust začíná 6.ledna svátkem Tří králů a vrcholí o masopustním pondělí a úterý čtyřicet dní před svátky velikonočními. Tehdy chodí obcemi nebo městy masopustní průvod masek, který končí veselou zábavou. Posledním dnem tohoto období je Škaredá neboli Popeleční středa, začátek půstu. Masopustní dny tedy trvají až do doby, kdy končí nadvláda zimy a jaro je za dveřmi.

Nejstarší zmínka o masopustu slaveném v Čechách pochází z druhé poloviny třináctého století. Ač nemá příliš společného s liturgií, je plně podřízen církevnímu kalendáři. Kvůli nepravidelnému datu velikonočních svátků může připadnout na období od 1.února až do 7.března. Dříve se slavival v pondělí a v úterý před Popeleční středou.

Ve 20.století, v důsledku vymezení pracovních dnů, se masopustní obchůzky přesunuly na nejbližší předcházející sobotu a neděli. Masopust byl ukončením zimních zábav a také dokončováním prací hospodářského roku, jakož i přípravou na rok nový.

Typickou masopustní obchůzkou je nejen na Lašsku, ale i v Česku, průvod masek. Chodí se od domu k domu, účastníci reje jsou hoštěni jídlem, pitím a obdarováváni penězi. V průvodu jde s maskami muzika, mnohdy se veze basa, tancuje se, zpívá u každého domu a čeká se, jak a čím se hospodář ukáže. Každá maska mívala dříve svůj význam a funkci - to však během doby zcela ztrácelo smysl. Nejznámější masopustní maskou byla a dosud je maska medvěda, jemuž se přisuzovaly magické vlastnosti a to především plodnost, která mohla být přenesena na ženy i celé hospodářství. Při každé zastávce si s ním tedy hospodyně a děvčata musela zatancovat, odepřít mu tanec bylo nemyslitelné. Medvěda na provaze vodí tzv. – medvěďák či žid. Další nezbytnou postavou je biřic, žandár, který průvod vede. Ženy se i dnes rády maskují za muže a muži za ženy – ti hlavně za nevěsty, nebo za matky s dítětem. Masky představují zástupce různých profesí a někdy i konkrétní osoby. Masopustní maska byla často prostředkem výsměchu a kritiky některých lidských vlastností a neřestí. Většinou novějšího původu jsou naopak zvířecí masky, mezi nimiž nechybí ani velbloud, slon či opice. Běžné jsou i pohádkové postavy, masky démonické - smrt a anděl – ty patří k nejstarším typům masek.

Při pomyslení, že již zakrátko nastane dlouhý předvelikonoční půst, si každý dopřává do sytosti bujarého veselí, zpěvu, tance – a pochopitelně i jídla a pití. A tak se o masopustu většinou zabíjelo prase. Nezbytnou součástí masopustního jídelníčku jsou koblihy smažené na másle, na stole nesmí chybět ani boží milosti, klobásy, slanina a především pálenka.

Obyčejů a zvyků vázících se na poslední masopustní dny bylo mnoho. Každá vesnice, každý kraj byl něčím odlišný a měl svá specifika. Všude se ale toto období uzavíralo taneční zábavou, spojenou s „pochováváním basy“. Jedná se o parodii na pohřeb zemřelého marnotratníka. Do necek, či na máry se položí basa, následuje vlastní pohřební obřad s upozorněním na domnělé prohřešky basy v čase masopustních zábav a za tklivého nářku je slavnostně vynesena ven ze sálu a „pohřbena“.

Po tomto aktu čas nevázaného veselí definitivně končí a nastává čas půstu. Tančit ani zpívat se již nemá, země odpočívá a stejně jako její hospodář se chystá na nový hospodářský rok, na novou úrodu. Začínají týdny předvelikonočního odřikání.

Mezi lašské vesnice, kde byla tato masopustní tradice obnovena před čtyřmi roky, patří Hodoňovice. I letos už v odpoledních hodinách začíná masopustním průvodem vesnici, aby se maškary ve vší veselosti přemístily na náměstí před místní hostinec U Čendy, aby zde ve vší slávě a počestnosti pochovaly skonalou basičku Máničku. Nechybí lidová muzika, folklor, krámky s pečivem, perníkem, masnými výrobky, ale i s košíkářským zbožím. K občerstvení a na zahřátí se nalévá teplá medovina a svažené víno.

Na sále se pak zábava pomalu přehoupne v masopustní veselici s hudbou a veškerými taškařicemi, které k masopustu patří. Organizátoři, kterými jsou místní Čendaspolek a hodoňovický fojt, se tak snaží udržovat alespoň nějaké zvyky, které sahají hluboko do naší minulosti, aby mladé generaci předali to, co vždy na vesnici lidi spojovalo – soudržnost, pochopení a láska k bližnímu. Snad se jim to alespoň trochu daří.

Fotografie z archivu Dajany Zápalkové

VESELENÍ O POUTI SV. VALENTINA MÁ ZA SEBOU 9. ROČNÍK

Měšťanky v krásných širokých sukních, měšťané s kordy u pasu, v kloboucích s peřím, trhovci v krojích a kožíšcích i všudypřítomní drábi, dohlízející na poctivost trhu. Tak vypadala první pout' v roce 2012 v České republice spojená s jarmarkem, který, jak jinak, probíhal venku. A že letos panovala arktická zima! Ze soboty 11. na neděli 12. února jsme v Příboře naměřili nejnižší teplotu této zimy - 22,5 st. C. Trhovci i návštěvníci se choulili do svých kožíšků, šál, čepic, rukavic. Kdo neměl aspoň dvoje ponožky nebo speciální boty do mrazů, dlouho nepostál...ale!

Pamětníci si vzpomínají, že se valentinské poutě konaly už za první republiky, a pak ještě pár let po 2. světové válce. Vždycky ukrutně mrzlo, sněhu bylo nad kolena. Ti bohatší přijížděli na saních tažených koňmi, ti chudší neváhali přijít pěšky. A že často vážili i hodně dalekou cestu!

Takže, když mrazy vydrželi naši prapředci, to by bylo, abychom my nějakých mínus patnáct přes den nezvládli. Navíc začalo svítit sluníčko. Zimní den jako vymalovaný! Dřevěný kolotoč se točil od rána až do odpoledne. Hudební nástroje skupiny Calata nezamrzly, mikrofony též ne. Přesto se zima na počtu návštěvníků pouti podepsala. Nejenže nedorazili všichni trhovci – omluvili se, že nenastartovali po ránu své vozy, ale i návštěvníků přišlo méně než loňských tři a půl tisíce. Z těch, kteří do mrazu vyrazili, nejméně polovina se podívala na program se zpěvy a tanci, nakoupila dobroty a hned utíkala domů do tepla. Další polovina vydržela. Pochutnávala si na teplé prdelance, zelňačce, nebo na zabijačkovém guláši. Zapijela teplými čaji, svařáky, punčem, medovinou od včelařů. A že právě ta byla vynikající, není divu, stejně jako jejich víckovice...laicky řečeno medovina „zalitá“ kalvádosem.

Příborské koláčky nebo šifle sice nezahřály, ale jen málokdo bez nich odcházel domů. Šifle - medové pečivo, pečené podle receptů z počátku minulého století, k Valentinské pouti neodmyslitelně patří, stejně jako slavnostní mše v kostele sv. Valentina. Sloužil ji místní farář Jindřich Švorčík.

Pout' totiž, ač se koná vždycky nejbližší neděli kolem svátku zamilovaných, je zasvěcena – a teď přemýšlejme – kterému Valentinovi? Nabízí se úvaha, že tomu, jemuž je zasvěcen kostel v Příboře, to znamená Valentinovi, který uzdravoval nemocné.

Urozený muž biskup Valentin z Terni byl pozván, bylo to za vlády císaře Aureliana 270-275, do rodiny athénského občana Kraton. Zázračně uzdravil jeho syna. Kraton požádal Valentina, aby jeho, členy rodiny a další tři učedníky pokřtil. Senátoři začali za to Valentina nenávidět a na prefektův rozkaz ho uvrhli do žaláře. Z něho pak byl jedné noci vyveden a sťat. Stalo se tak prý 14. února. Jenže o pár let dříve žil kněz Valentin Římský. Tehdejší císař Claudius II. chtěl mít silné vojsko, proto zakázal svým mužům zasnuby a sňatky. Svobodní muži byli podle něj oddanějšími a silnějšími bojovníky. Láska si ale nedá poroučet. Kněz Valentin se nad zamilovanými muži a jejich snoubenkami ustrnul a tajně je oddával. Jeho činy ale byly prozrazeny a císař nechal kněze uvrhnout do vězení a popravit. Stalo se tak prý 14. února.

Foto: Stanislava Slováková

Ať už je pouť v Příboře zasvěcena tomu či onomu Valentinovi, je důležité, že tradice v Příboře byla obnovena. Nápad Jany Karbanové v roce 2004 dokázali zrealizovat členové Neformálního cechu podnikatelů a pracovníci příborské radnice – odboru kultury.

Letošní pouť měla ještě jednu novinku. V Muzeu Příbor představilo svou činnost občanské sdružení Koliba. Zpestřilo tak vernisáž výstavy Lidé na milíři. „Zmrzlíci“, kterých tady zamířilo na 125, si mohli dát na zahřátí čaj, kávu a chlapi z Koliby nabízeli i své domácí likéry. Chutnaly báječně...říkali hosté muzea.

Milí čtenáři Dostavníku, i ti, kteří jste se na letošní pouť neodvážili kvůli mrazům přijít, jste zváni na příští jubilejní desátý ročník. Kolem kostela sv. Valentina bude zase pěkně živo 10. února 2013.

Irena Nedomová

Foto: Stanislava Slovákova

„To není sýr, to jsou nohy Páně !“

/Výkřik francouzského labužníka, aneb jak se u nás vyráběly tvarůžky/

Pravé olomoucké tvarůžky jsou jediným původním českým sýrem s nezaměnitelnou pikantní chutí i vůní. Na Moravě tomu říkáme tvarůžky, v Čechách syrečky. První zmínka o tomto sýru se vyskytuje v první polovině 15.století. Olomoucké tvarůžky jsou přírodním, pod mazem zrajícím sýrem, který má pouhé procento tuku. Vyrábí se podle původní receptury z netučného tvarohu a pasterizovaného kravského mléka. Dříve se tvaroh hnětl dvě hodiny šlapáním bosých nohou v nízkých kádích.

Teprve později se rozšířily mlýny na tvaroh. Z osoleného tvarohu „pleskačky“ se formovaly tvarůžky pleskáním mezi dlaněmi. Jejich práci později nahradily dřevěné formy zvané klapačky. Polotovary tvarůžků musely tři dny důkladně oschnout na neohoblovaných prknech, neboť tvaroh nesměl při výrobě přijít do styku s železem. V létě se sušily venku a děti měly za úkol odhánět ptáky. Teprve ve dvacátém století byly zavedeny sušárny.

Specialita z tvarůžek v restauraci Lašská jizba v Sedlištích:

Ježibabí vzdech

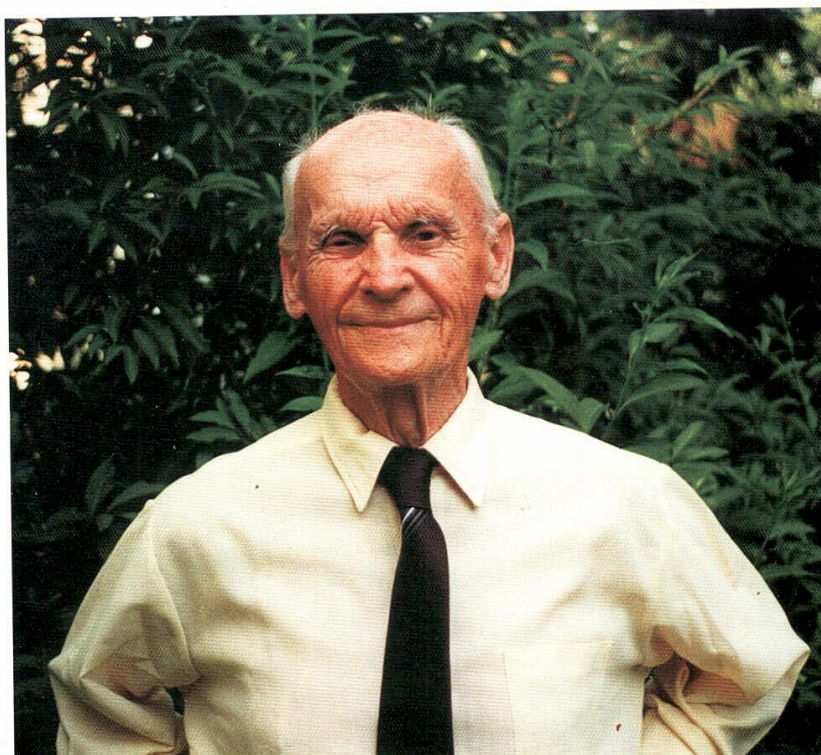
Připravíme si kuřecí prsíčka, naklepeme, osolíme, opepříme bílým pepřem. Vložíme plátek anglické slaniny a na kostičky nakrájený tvarůžek. Zavineme jako závitek, upevníme párátkem, aby se závitek neotevřel. Na oleji opečeme, podlijeme vývarem a přidáme špetku česneku, křenu, nakrájených rajčat a společně podusíme. Závitek vyjmeme, omáčku zahustíme máslovou jíškou a závitek na talíři přelijeme. Doporučuji podávat s opečenými bramborami.

Přeji dobrou chuť!

Vladimír Tomis
Restaurace Lašská jizba Sedliště
www.lasskajizba.com

Josef Martini – malíř domova

Věra Horáková

Vše leží přede mnou na stole. Moje prsty se probírají předměty, které snad nejvíce patřily k mému otci. Muži spíše drobné postavy, ale silných rukou, jak se mi vždy zdávalo. Okolní svět se mu směštnával do rámečků z jeho prstů, od těch obyčejných papírových, které si zhotovoval sám, i těch dokonalejších – z kovu. Jimi se rád nechával vtahovat do atmosféry krajiny, v níž hledal ten svůj motiv.

Je tu i několik kazet – uvnitř dělených na menší políčka, v nich řady štětců různé síly, tub olejových barev, hadříků k jejich čištění i voňavých lahviček na terpentýn. Dřevěný stojan s trojnožkou a nesmím opomenout ani na charakteristickou bílou čepici se štítkem proti slunci.

Nechci, aby mé vyprávění neslo pečeť smutku. Žít celý život v jeho blízkosti, přinášelo řadu vzpomínek na jeho působivá vyprávění i drobných postřehů, které snad vidí jen člověk, který si s přírodou rozumí. Jeho napohled křehká člověčina se mísila s postojem muže pevné víry a stejných životních zásad. V otci se mi pojilo umění výtvarné s hudebním. Ve svých mladších letech hrával po léta ve štramberském chrámovém orchestru na housle. Miloval život, hudbu i divadlo, kde se projevoval jako dobrý tenorista..

Láska k přírodě a jejímu ztvárnění v něm však zvítězila. Celý život „kradl“ vzácný čas po práci. Dobře jsme znali jeho plánované a tiché útoky do lesů. Teprve čas po odchodu ze zaměstnání mu přineslo tolik očekávanou volnost, hluboké nadechnutí a s ním i bezpočet záběrů, jak se mi dnes, již s odstupem let, zdají být těmi nejkvalitnějšími. Pak teprve přicházel domů šťastný a neomezovaný dobou, s promrzlými prsty a motivy v bloku pod paží, i rozházenými tužkami po kapsách. Stále se vracel ke svým známým bodům v krajině, ke stromům, kamarádům po uplynulé zimě, které už opět hostily ve svých korunách malé pěvce, jež tak často vidíme na jeho obrazech.

Miloval staré smrky na pokraji lesa, červenokoré borovice urputně se držící mezi světlými kameny Bílé hory. Obdivoval omládlé břízy, slunko proplétající se krajkovím olší i šťavnatost hukvaldské bučiny. Vyhledával klid a líbeznost naší krajiny, jež se na nás dívají z jeho záběrů.

Podle mého neodborného hodnocení, byl však především malířem vod, obloh a „svého Štramberka“. Osvěžující obrazy s vodou věčně hravou a stále mladou, ať už v potůčcích či rybnících okolo Studénky, mu přinášely radost a uspokojení. Nade vše miloval krajinu s bělostnou grafikou mraků, krajinu ztichlou pod našedlou a fádní zimní oblohou, znamenanou jen lidskou šlápotou ve sněhu.

Byl obdivovatelem ptáků, jimž nezištně záviděl možnost vidět vše shora a na svém okně jim poskytoval celoroční servis.

Mnoho času věnoval kráse štramberských uliček, v nichž prožil své dětství. K mému vyprávění patří zcela jistě zmínka o jeho lásce k rodině. O tu se vždy vzorně staral a naše dětství a soužití s laskavým a nekonfliktním člověkem zasluhuje můj obdiv.

Ani mamince nikdy nevadila její role druhých houslí a dokonce si myslím, že životní doprovod takového muže jí vyhovoval. Tatínek dlouho odmítal stárnout a duchem stále připomínal mladého člověka. Jejich tiché soužití poskytovalo nám dětem idylické dětství. Odpočívají svorně vedle sebe na štramberském hřbitově.

Ve své příslovečné skromnosti se nikdy nepovažoval za umělce. Dá se říci, že právě ona byla jeho prvořadou vlastností. Vždy o sobě říkal „jen jsem to zkoušel“.

Panu Martini a jeho Štramberku

Irena Kopecká

Čarovné městečko,
plničké krás,
chtěl bych tě malovat
zas a zas.

Příroda kouzelná,
jsem tebou zmámen,
chytám tvé detaily
maličkým rámem.

A pak je pomalu
vtiskuji do obrázků.

Přešťasten
maluji svou lásku.

Ilustrace: Josef Martini

Život chaloupek

Irena Kopecká

Chaloupky stárnou s lidmi. Když lidé, kteří v nich celý život žili, zestárnou a zemřou, chaloupka po nich začne tesknit. Pokud se nenajde nový obyvatel, chaloupka chřadne čím dál víc a nakonec umírá. Propadne se její krov, puknou stěny. Oči okének, kdysi plných muškátů a vůni myrty, se vinou větru nebo snad kamenů kluků s tichým pláčem rozletí k zemi. Kouzlo chaloupky zmizí, to, co zůstalo, vzbuzuje jen lítost. Pak konečně někoho napadne torzo chaloupky zbourat, přijede bagr a ani se nemusí moc namáhat, aby to, co zbylo, srovnal se zemí. To je vždy smutné, já vím, všechno má svůj začátek a konec, tak jde život, ale když já před honosnou vilou vždy upřednostním malou chaloupku. Má své kouzlo, svou utajenou krásu, která se dotýká lidského srdce. Je milá už tím, že je.

V jedné takové chaloupce žila kdysi v Příboře na Benátkách jedna paní, řekněme jí třeba paní Mercovská. Ráda jsem jako dítě překračovala práh její chaloupky, těžké dveře šly ztuha otevřít, muselo se vši silou zatlačit. A už bylo cítit tu zvláštní vůni, kterou na mě vnitřek chaloupky dýchl. Paní Mercovská mě s úsměvem uvítala a pozvala dál. Vždy nabídla něco k pohoštění. O to jsem nejevila zájem, mě upoutaly svou barevností kopce filcových odstřížků, které byly všude kolem a hlavně – vždy nějaké rozpletené papuče – filcáky, kterým také říkávalo brňáky nebo makovníky.

Jednou mi maminka taky takové na zimu koupila, nepředstavíte si, jak v nich bylo teploučko.

Jejich základ tvořil vyvatovaný vnitřek, na který se látačí technikou provlékaly stejně široké barevné proužky filcu. Dnes vím, že je paní Mercovská získávala asi z Tonaku, jako dítě jsem si ale nedovedla vysvětlit, odkud je bere. Mé kroky pak vedly k hotovým výrobkům na polici. Ráda jsem hladila barevná okénka vypletených proužků. Paní Mercovská byla pro mě čarodějkou v barevném ráji. Nezřídka jsem si domů odnášela malé červené, zelené, modré, černé, růžové či bílé filcové odstřížky. Jejich zářivou barevnost mi i po letech přinášejí vzpomínky.

Dnes už dávno chaloupka nestojí, paní Mercovská šije a vplétá filcové proužky do papučků zkřehlým nožkám andílků, ale v mé paměti dosud stojí malá chaloupka s barevnou horou odstřížků a s usměvavou paní Mercovskou.

Foto: Irena Kopecká

Žijí vedle nás

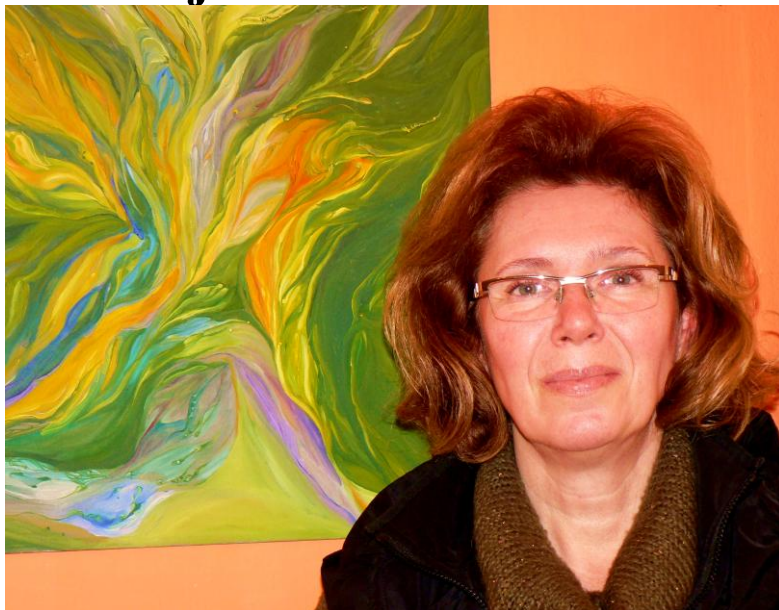

Foto: Ludmila Hanáková

Ve městě Kopřivnici žije asi 23 tisíc lidí. Je samozřejmé, že se nemohou navzájem znát, stejně tak jako je neznají lidé z blízkého či vzdáleného okolí. Život je ale půvabný tím, že pokud mu začneme důvěřovat, pošle nám do cesty ty správné lidi. Tak se stalo i mně.

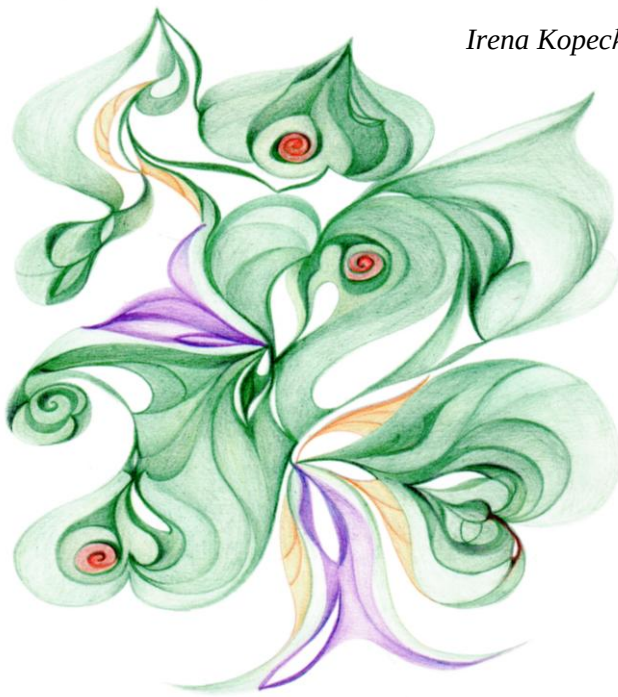
V době, kdy uvažuji o napsání duchovní knížky, jsem se seznámila s hezkou, milou a skromnou malířkou Mílou Chalupovou, jejíž energetické obrázky mi učarovaly. Stačilo málo a nikdy bych nemohla obdivovat její dílo, kdyby se z Prahy, kde naposled vystavovala a kde i přechodnou dobu bydlela, nevrátila zpět do Kopřivnice. Ne, není to její rodiště, narodila se v Piešťanech, ale Kopřivnici má ráda. Začátky její tvorby spadají do let 1974-77, kdy vytvářela drobná umělecká díla, malovala užitékové předměty a obrázky. Později začala tvořit olejomalbu na plátno fixované na sololitu. Pod její rukou vznikají půvabná zátíší a krajinky plné kouzla. Maluje pomocí intuice, s citem pro krásu. Její obrazy promlouvají klidem a láskou.

Téměř posedlostí se pro ni stávají ornamenty, které studuje šest let. Vydává sérii ručně kreslených miniatur – dárkové karty, které člověk vnímá jako vysoce energetické obrázky harmonizující jeho osobnost.

V dnešní uspěchané době se stávají důležitým prostředkem pro odstranění stresu. Pro jejich ideální rozměry 8 x 8 cm je vhodné je nosit v kabelce či peněžence. Je úžasné dát si tyto barevné energetické ornamenty někam na stůl, nebo pověsit na stěnu, abychom je měli na očích, kdykoli je budeme potřebovat. Naše fyzické tělo i éterické vibrační pole reaguje totiž na informace, které získáváme našimi smysly při vyzařování kladné emoční energie z těchto obrázků. Působí na nás uklidňujícím dojmem, jsou laskavé, milé a přátelské. Jde o čistou esenci klidu a pohody.

Pro všechny, kdo si přejí dopřát relaxaci pomocí působivých barevných kompozic a tvarů, doporučuji kontakt s touto jedinečnou umělkyní: telefon 606 139 369.

Irena Kopecká

K historii Hájovského dvora

Jiří Tichánek

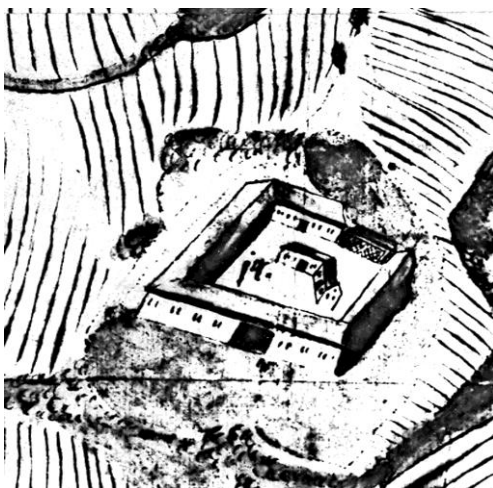
Ves Hájov byla založena sekretářem olomouckého biskupa Hamiltona, Janem Leopoldem z Haye, který byl od roku 1770 kapitulním děkanem v Kroměříži. Obec sousedí na východ s Rychalticemi a Dolním Sklenovem, na jih s Větrkovicemi, na západ s Příborem a Veskou a na sever s Klokočovem.

Pohled na část Hájovského dvora při cestě na Hukvaldy

Zdejší bývalý panský dvůr nese čp. 1, v roce 1917 v něm bydlelo 44 obyvatel. Druhý dvůr, který k Hájovu příslušel, byl Haškovec (č.p. 53), ve kterém bylo stejného roku 25 obyvatel.

Hájov byl založen na rozprodaných panských pozemcích. Kupní smlouvy byly sepsány 1. září 1797, které podepsali noví osadníci. Dokument pak byl potvrzen v Hranicích roku 1805 krajským hejtnem přerovským Karlem hr. Bukůvkou z Bukůvky. Dvůr čp. 1 se zbytky pozemků koupil 1. září 1796 Jan sv.p. ze Svolle (ze Zvole) , který byl zde obecně nazýván zemanem. Ten koupil ještě 245 měřic pole, 42 m luk, 21 m zahrad a 103 míry pastvin. Za budovu a věci v ní zaplatil 400 zlatých, za dobytek 630 zlatých, za píci, oves, obilí 424 zlatých, úhrnem 3 982 zl. 4 kr. 3 d. Za budovu a dobytek (2 býky, 40 dojných krav, obilí aj.) v ceně 1454 zl. 4 kr. 3 d. zaplatil hned, za pozemky platil ve lhůtách od roku 1804 do r. 1811 při 4% úrokování.

Detail dvora na kresbě z r. 1728

Koupil také dubové kmeny na pastvisku. Odhadnuty byly na 510 zl. A platil je v deseti letech po $\frac{1}{4}$ letních splátkách. Koupí potvrdil kardinál Antonín Theodor v Olomouci 28. ledna 1804 a za kapitolu 10. února 1804 Otto sv.p. Minkvic, děkan na olomouckém dómě. Dvůr (zemanství) však dlouho nedržel, dne 2. listopadu 1810 jej koupil krajský komisař Karel Cikan za sumu 30 000 zlatých.

Mimo tento Hájovský dvůr bylo zemanství na Haškovci na č.53, které bylo zřízeno 1. září 1796. Koupil jej Jan Kubelka z Hukvald. Patřilo k němu 225 měř. $\frac{1}{2}$ polí, 48 $\frac{1}{2}$ měř. Luk a 51 $\frac{3}{4}$ měř. Pastvin. Obdržel mimo toto i právo zřídit hospodu, výčep vrchnostenského piva a kořalky, víno si však musel opatřit sám. Ročně platil za to 20 zlatých. Úhrnem se mu počítalo 1846 zl. 36 kr. kupní ceny. Tu zaplatil ve třech letech od roku 1803 při 4% úrokování. Na stálé roční činži se mu počítalo úhrnem 120 zl. 2 kr. 2d.

Karel Cikan (syn předešlého) koupil od p. Marie Josefy Cikanové i toto druhé zemanství č. 53 (dvůr Haškovec) za 20 426 zl. 24 kr., které však oba tyto statky byly odhanuty 4. června 1821 úředně za 21 604 zl. 26 kr.

Hájovský dvůr na III. Františko-Josefském vojenském mapování z let 1876-1878

Obě zemanství – Hájovský dvůr i Haškovec koupil 28. května 1833 arcibiskup Ferdinand hr. Chotek z Chotkova a z Vojnína za 15 000 zl. Od guber. rady a krajského hejtmana Karla Czikana, a připojil oba statky opět k hukvaldskému panství.

Ve znaku nosí obec Hájev sv. Mikuláše, vlevo ptáka, vpravo klasy. Nápis zní: PECZET OBCE HAIOWSKE 1815.

V současnosti vlastní areál dvora ležícího na parc. č. 63 Ing. Antonín Částek z Prahy – Chodova. Objekt není využíván a postupně chátrá.

Přehled držitelů:

Hájovský dvůr:

1796 – 1810 - Jan svob.p. ze Zvole
1810 – 1821 - Karel Zikan st.
1821 – 1833 - Karel Czikan ml.
1833 – Ferdinand Maria hr. Chotek z Chotkova a Vojnína
1958 – 1989 – JZD Družba Lubina
2008 – ing. Antonín Částek (Praha)

Správci dvora v Hájově:

1850 – 1851 – Schimek Petr
1851 – 1859 – Skácel Antonín
1859 – 1860 – Křepelka Raimund
1860 – 1864 – Drbal Josef
1864 – 1872 – Kovařík Vojtěch
1872 – 1880 – Kavečka František
1880 – 1883 – Melonn Hugo
1883 – 1886 – Růžička Richard
1886 – 1895 – Höhlmann Albert
1895 – 1899 – Brannstein Alois
1899 – 1904 – Ředitelství Hukvaldy
1905 – 1909 – Vincenc rytíř Holle
1910 – 1919 – Mlčoch Hynek
1919 – 1922 – Ing. Kubiček Bedřich
1922 – 1923 – Křížek Jan
1923 – 1925 – Dorazil Rudolf
1925 – 1940 – Mlčoch Hynek

Tajemné rostliny

Věra Horáková

Dlouho mne lákalo rozkrýt pojmenování pro „rostliny tajnosnubné“. Málo se o nich mluví, bůhví o jaké rostliny se jedná, s kým a proč se vlastně snoubí a proč tajně? Pro mnohé z nás hodně otázek najednou. Ottův naučný slovník o nich říká, že tajnosnubné rostliny jsou podle švédského přírodovědce Carla Linné (1707 – 1778), zakladatele botanické a zoologické systematiky, „ty přechytlivé rostliny nižší, které nemajíce semeníků ani tyčinek, netvoří semen“. Je to vlastně jen starší označení pro rostliny výtrusné, které nevytvářejí květy, plody, ani semena – nýbrž výtrusy. Patří mezi ně m.j. bakterie, sinice, houby, lišejníky, mechy, přesličky, ale též kapradiny.

A je to jen náhoda, že třeba kapradina na mne působila a stále působí tak trochu tajemně? A proč právě ona? Snad pro svůj impozantní tvar a jemnou krásu. Lidé ji do svých zahrad příliš nezvou. V té naší je doma již po řadu let. Vždy mne vábilo dívat se na ni kdykoliv se mi zlíbí a nemuset za ní chodit až do lesů. Neodradil mne ani názor, že se jí v zahradách příliš nelíbí a že vyžaduje raději lesní zeminu. Pokus vyšel. Již dávno se u nás usadila v blízkosti vzrostlých smrků a borovic a chlubí se hedvábnými vějíři listů, vlídně stíní a dohlíží na skryté mravenčí stezky. Každý rok zjara pozoruji, jak z nepříliš vábně vypadající hnědé hroudy u země se svinutými zelenými spirálami do rána vystřelí nádherně uháčkovaný list. Zatímco květiny lidé pěstují kvůli jejich pestrosti a různorodosti květů, které dávají na obdiv, aby se hmyz, ptáci, či vítr postarali o jejich rozmnožení, kapradiny se množí žensky cudně a nenápadně.

Projít se zahradou, není jen tak. Ono se řekne – docela obyčejný trávník. Povšimli jsme si však, po čem to vlastně šlapeme? Pod našima nohama je rozevřen převzácný herbář se spoustou tajemství, o kterých toho víme stále tak málo. Před časem se zcela přesně střelil dárcce, který mi přinesl půvabnou knížku „Plané rostliny Střední Evropy“ od německého botanika a spisovatele Bertrama Münkera, s dokonalými kresbami, popisem i fotosnímky. Dárcce jistě netušil, jak široký obzor v mých chabých znalostech o přírodě mi otevřel. Stačí ji denně otevřít alespoň na pár minut, jež si skutečně ráda dopřádám, a ocitám se tak ve zcela jiném světě.

Vůbec mi nevadí, že se jedná jen o „plané rostliny“ – jinak též plevely, které usilovně ničíme a vyháníme z našich zahrad a zahrádek. Patří sem i magické šalvěže – říkám tak trsům drobných modrých kvítků, o kterých nevím, zda to šalvěj skutečně je, voní však podobně. Obdivuji voňavou levanduli jako přídavek do směsi proti škůdcům v domácnostech a nesmím zapomenout ani na lesklý pokryv půvabného barvínku – lidově zvaného „brčál“, o němž se v knížce píše, že při teplé zimě kvete již v únoru nebo březnu. Jen z doslechu si vzpomínám na „kundrátek“- koření, které do svých „kobzolanek“ přidávaly kdysi naše babičky. Kdoví, co vše umí vyléčit třezalka, jinak zvaná též jako „milovníček“? Udivilo mne, jaké množství známých rostlin z našich zahrad i jejich okolí, patří mezi „jenom ty plané,“ nikým neudržované, zalévané jen deštěm a boží rosičkou.

Stalo se – zřejmě přičiněním pročené literatury, že se ta naše zahrada začíná pomalu proměňovat z dřívě „okopávané“ zahrádky v jakýsi- zatím jen polovysněný lesopark, kde vládnou stromy a keře, spolu s ptáky a s těmi „planými rostlinami.“ Pod borovicemi našlo útočiště

i několik trsů krásně kvetoucích růžových kakostů. Bůhví, proč je lidé nazvali „smrdutými“? Mají jen svou charakteristickou vůni.

Rok začíná sněženkou a několika bledulemi. Zato se záplavou violek (fialek, kterých existuje osm druhů), v létě s mohutnými sloupky náprstníků bílých i červených. Za domem kvete bělotrn – ten, co je zbožňován včelami, jestřábník, i když lesní, ale kvete i u nás, spolu s hustým kobercem jitrocelů, nakadeřených kontryhelů obyčejných i zahradních. Kromě toho, že léčí, vydrží být krásný v půvabné kytici po celou zimu, zavěšený na trámu u nás doma. Je tu místo i pro sbírku kamenů, sesbíraných z těch míst, které mi vždy měly co říci. Jsou tu i „tekuté kameny.“ Svým tvarem vypadají skutečně, jakoby je po desetiletí omývala voda. Na jiných rostou huňaté bochánky mechů.

A znovu mechy s oním tajnosnubným pojmenováním. Slouží ke zkrášlení několika bonsajových misek s malými stromky. Našly si místo pod velkým ořešákem, obaleným břechtanem. To vše v blízkosti parádivých travin, jímž jsme na zimu, pro jejich fintivost, svázali „kštice“.

Mám ráda krásu prostých rostlin, lístky břečtanů, modrých barvinků, spletených do věnečků, i plazivých zběhovců, co červenými lístky ozdobí trávník a nevybírají si svoje stanoviště. Jejich krása nemizí ani po uvadnutí, změni jen trochu svou ostrou zeleň v půvabný naředlý odstín, a jsou ještě krásnější. A nezdá se vám, že kombinaci modré a zelené, i když je malíři považují za barvy studené, si příroda oblíbila snad ze všech nejvíce?

Mírně nás to svádí mluvit o jaru, ale je příliš brzy, i když únor je mým oblíbeným měsícem, jímž začíná předjaří. Zahrada ani její okolí ještě řečí příliš nenadělá. To jen vítr si potichu hraje na drobných větvičkách stromů s hlavami bez vlasů a z předčasného kosiho trylku je slyšet : „Vstávejte, už je čas, slunce se nám vrací !“

Foto: Irena Kopecká

Ukázky ze sbírky Pěšinami let

Bohuslav Koblíha

Velikonoce

Začali nazývat je svátky jara
i když i pro ně Kristus z hrobu vstal
zapomněli na to co jim matka vštěpovala
třeba jí někdo málo naslouchal

Byli i tací co se z Pavlů Šavly stali
a zradili svou víru pro prestiž
slovy i skutky kamenovali
a hanobili Kristův kříž

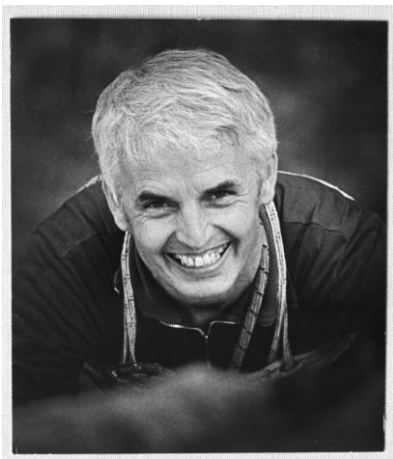
Veliká noc proto menší nestala se
naopak ukázala co schází životu
i mnohý z těch co netouží po spáse
narazí jednou na svou Golgotu

Zpěvačka

Zpívala
její ego se vzpínalo
kamsi vzhůru
k obloze
nekonečnu
a pak kleslo
jako neznámá nova
a zmizelo
ve vesmíru

Být příkladem

Irena Kopecká

Jak je ten život plný překvapení! Když jsem šla na domluvenou schůzku s panem Rudolfem Jarnotem, věděla jsem, že mě čeká rozhovor s horolezcem a fotografem, rozhovor s člověkem skromným, usměvavým a společenským, ale nečekala jsem, že nad jeho pracovním stolem mě uvítá fotografie pana Tomáše Bati z roku 1932 s jeho nadčasovou myšlenkou:

„Mravní bída je příčina, hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací. Potřebujeme mravní stanoviska k lidem, k práci a veřejnému majetku.“

Pane Jarnot, ta myšlenka byla vyslovena před osmdesáti lety a mě překvapuje, jak je pravdivá, pronesla jsem směrem k němu, neboť jsem si znovu pozorně četla citát Tomáše Bati.

Proto jsem si ji dal na oči, usmál se mému údivu pan Jarnot a pak začal vypravovat. Narodil jsem se v Českém Těšíně, ale mnoho let již žiji v Příboře. Sportu jsem se věnoval od dětství, s otcem a bratrem jsme rádi chodili po horách. Nejdříve jsme vyšlapali všechny hory a kopce v Beskydech, později mě začaly lákat Vysoké Tatry, pak Alpské vrcholy a některé hory v Pamíru do 6000 metrů. Vylezl jsem asi na dvacet alpských vrcholů – Berninu, Eiger, Matterhorn, Mont Blanc, Monte Rosu a jiné. Horolezecké výstupy jsme nejčastěji prováděli ve trojce s kamarády z Nového Jičína, ale i z Bystřice p. Hostýnem a z Příbora.

Alpy: foto Rudolf Jarnot

Jaký je to pocit vyšplhat se na vrcholek hory? Ptám se.

Je to úžasné, víte, především ten pocit zdolané hory, že to člověk dokázal, a pak ty nádherné výhledy, to se vůbec nedá popsat. Člověk taky ocení cenu přátelství. Právě v tomto sportu, kdy je jeden na druhém závislý, jištěný lanem a vzájemnou důvěrou.

Kdy jsou hory krásnější, v létě nebo v zimě? Vyzvídám.

Pan Jarnot se na chvíli zamyslí. Hory jsou krásné vždy, na jaře, v létě, na podzim i v zimě. Jen člověk se nesmí přeceňovat, a zvlášť v zimě by měl umět odhadnout své síly.

Na hřbitůvku u Popradského plesa je plno hrobů těch, kdo na to zapomněli.

Fotoaparát byl váš průvodce na těch výstupech, vidíte?

Přikývl: Byl a je mou vášní dodnes. Ve Fotoklubu v Příboře se scházejí jeho členové nejen z Příbora, ale i z Nového Jičína a okolí. Někteří dojíždějí také z Ostravy.

Matterhorn: foto Rudolf Jarnot

Pane Jarnot, a kdo vede Fotoklub v Příboře? Položila jsem mu nevinnou otázku, neboť ve vší skromnosti zapomněl říci, že on sám.

Zasmál se a přiznal barvu. Hned to ale zamlouval tím, že začal vysvětlovat, že těch 31 členů nepořádá jenom výstavy, ale že probírají různé tvůrčí prvky, například kompozici, uměleckou fotografii, případnou úpravu na počítači a jiné. Scházejí se jednou měsíčně a vždy mají o čem diskutovat. Jen ta stálá galerie jim trochu chybí, pravda, vystavují v prostorách Městského úřadu v Příboře, ale nějaká klubovní místnost by se jim hodila.

Za ta léta, co děláte fotodokumentaci, to bylo fotek, vidíte?

No, to jsou tisíce, hodně jsem jich předal do archívu v Novém Jičíně, některé do Městského archívu v Příboře. V současné době se skenují a předělávají do elektronické podoby.

Ještě poslední otázku. Nejste vy náhodou předsedou horolezeckého spolku?

Ne, to jsem odmítl, směje se pan Jarnot, ale v sedmdesátých až devadesátých letech jsem pracoval v lyžařském oddílu Baník Ostrava. Dělal jsem lyžařskou školu i servis, hodně zájemců jsem naučil lyžovat. Moje dvě děti získaly zlaté medaile ve sjezdu v celostátních disciplínách. Víte, při té práci je nutné mít dobré nervy, umět poradit a úplně nejlepší je, když aspoň jeden z rodičů jde dětem příkladem.

Ano, myslím si, že to je ta nejlepší výchova, být dětem osobně příkladem, souhlasila jsem. Děkuji vám za rozhovor.

Povodí Odry: foto R. Jarnot

Kostelíček svaté Kateřiny

Věra Horáková

Tolikrát při dětských potulkách okolní krajinou mířily naše kroky do malebně zeleného údolíčka pod Štramberkem. Domů jsem si přinášela jakousi tichou radost z návštěvy krajiny, kde se cítím být doma a ze které je cítit čaromoc starých časů. Místu vévodí půvabná stavba zasvěcená svaté Kateřině, kterou si kdysi lidé zbudovali v dnes již neexistující a pozapomenuté osadě Tamovice.

I dnes si dovedu představit tamovické ženy v bílých nedělních šátcích, jak se ubírají k bohoslužbám s „Nebesklíčem“ v ruce.

Na mne pokaždé silně působila návštěva mše v den jejího svátku – 25. listopadu, kdy do Štědrého dne zbýval už jen měsíc a na okolních polích k naší nemalé radosti již ležel první sníh. I uvnitř, v malém prostoru zaplněném lidmi, bylo chladno a kouřilo se nám od úst.

Není známe ani přibližné datum založení kostelíka. Dnes už jen pozorní a zvědaví dendrologové – znalci v oboru o dřevinách, která je jednou z disciplín botaniky, za pomoci drobných dřevěných částecí se snad mohou dopočítat jejího věku a dotýkat se trámů patřících do zašlých dob. Dřevěná stavba, stojící na kamenných základech, je pojmenována po bílé světici – mučednici, kterou po celý svůj život vyznával i náš císař Karel IV. Ani pošmourný den jí však neubral na kráse. Jen chvílemi vykukující lednové slunko se odráželo od oken z barevných skel spájených olůvkem a nahlíželo zvědavě dovnitř. Kostelíček mění svou tvář a začíná dýchat novotou. To díky „štramberským“, kteří v létě minulého roku započali s rekonstrukcí, jsem se mohla nejen očima, ale i rukou dotknout nových bílých trámů podpírajících venkovní stříšku okolo čerstvě nabílených zdí. Suchý ochoz, chránící stavbu před vlhkem, je vydlážděn prastarými kameny. Snad se sem schovávali před nepohodou lidé, pro které se při bohoslužbách nenašlo místo ve vyřezávaných lavicích.

Všude okolo je ticho, jen vítr hraje v holých větvích olší, lip a jasanů a od blízké cesty je slyšet projíždějící auta, jaksi se nehodící do staré krásy. Překvapil i upoutal nás pohled na střechu pokrytou zručnou rukou mistra novým šindelem. Uvíтали jsme, že toho dne jsme měli příležitost pozdravit se s člověkem, stojícím ve výšce

na lešení u dřevěné vížky. Ten, znalou rukou odborníka, „připravoval“ na střechu měděnou báň, makovičku, jež českým chrámům, kostelům i kostelíčkům tolik sluší a slouží jako schránka dobových dokumentů, sepsaných pro věčnou paměť těm příštím. Hledal správnou cestu, jak nejodborněji odvést svoji práci, aby s přesností a bez poškození bylo možné umístit do kulaté bány tubusy s cennými informacemi. Musí být nanejvýš zajímavé brát do rukou rukopisy vzácných pergamenů, které toho tolik pamatují a jsou, nejen pro větší bezpečnost, ale i z prastaré tradice, zdviženy mnohdy až k oblakům. Nám ostatním zbývá věřit, že půvabný svatostánek – jako skvost středověké architektury, zasazený do okolní zeleně, budeme moci navštívit při některém z tradičních obřadů. Prostor okolo kostelíka, uzavřený dřevěným hrazením, slouží jako malý – téměř lesní – půvabný hřbitůvek. Kdo by dnes spočítal, v kolika vrstvách tu leží obyvatelé malé vísky. Jen žalmy ptáků jim znějí nad dávno zapomenutými rovy. Ten dnešní hřbitov zdobí několik udržovaných hrobů, některých zbudovaných i za větší náklady. Moje oči však vyhledávají povychýlené železné křížky s jednoduchými nápisy v opukovém kameni, zarostlé trávou, nebo jen lesní vegetací. V létě pak s kvetoucími pomněnkami, na jaře se záplavou bílých sasanek a rostlin, které tvoří s dřevěnou stavbou kostela dokonalý obraz. Místo vždy přitahovalo a dodnes láká mnohé malíře i fotografy. Pamatuji si na jeden obraz malíře – samouka, až do konce svých dnů věrného přítele mého otce. Z jeho obrázku sálalo léto a v blízkosti staré svatyně, okolo dřevěného plotu, tenkrát červeně zářily slezové růže, tak charakteristické pro Štramberk a jeho okolí. Výzdoba starých venkovských hřbitovů a hřbitůvků vždy zněla notou naprosto přirozenou. Rovy, ať honosnější nebo jen ty zcela obyčejné, bývaly zdobeny živými a jednoduchými rostlinami – co poskytla zahrádka či stráň. Dnešní „vyzdobené“ hroby s květy nepřirozených barev z umělých materiálů, dovezených k nám z některé východní země, krajinu spíš kazí. Jen s povzdechem „obdivuji“ fialové růže a tvrdou zeleň jejich lístků. Oč více by jim slušel, alespoň pro zimní čas, jednoduchý věneček z českého břechtanu. I můj oblíbený malíř Antonín Chittussi si přál mít na svém hrobě jen venkovsky kovaný křížek a prosté luční kvítí.

Mluvit o hřbitovech nemusí být pro někoho právě zábavné. Musím však přiznat, že kdykoliv jedu nebo jdu okolo místa, které se vzpírá modernímu chvatu, musím se zastavit a uznat, že ti, kteří zde odpočívají, si nemohli vybrat místo vhodnější. Žádný pocit úzkosti, žádná stísněnost ani smutek – jen ptačí zpěv, zelené koruny lip a namodralá silueta městečka pod Trúbou, podmalovávají krásu návratů.

"Všeho do času - Pán Bůh na věky".

Foto: Jaroslav Michna

Poselství stromů

Irena Kopecká

Zelené svíce smrků hoří na stráni, zlaté sluneční šípky kouzlí stíny. Vánek svíce stromů objímá a ony se chvějí. S údivem pozoruji jejich tiché štěstí. Dostávám od nich darem milost být jednou z nich. Hořím vděkem a pokorou. Nevím, jak dlouho bude trvat mé převtělení, ale cítím, že je to neskutečně krásné. Stávám se stromem vrostlým do země. Stojím pevně na jednom místě. Měkký mech je hebký a tichý. Tělo mám pevné a silné. Mé ruce – to jsou větve, kterými se dotýkám jiných stromů. Cítím jejich blízkost, rytmus mého dechu se upravuje do rytmu ostatních stromů, jsem jednou z nich.

Do korun stromů usedají ptáci. Někteří zpívají, jiní dávají přednost tichu. Větrík se kolébá v jehličí a skáče ze stromu na strom. Hrozí kukačce, že vyhodí z hnízd jiných ptáků její vajíčko: „Opovaž se, kuku – kuku – ty drzý kluku,“ rozzlobeně mu odpovídá kukačka.

Usmívám se. Zaplavil mě nevýslovný pocit štěstí. Vnímám ho intenzivně v celém těle. Pomalu dostává svůj tvar a formu.

Stromy mi předávají poselství:

„Chraňte nás, chcete-li být šťastni. Dokud žijí stromy, bude žít i člověk.“

Věty se mi vrývají do paměti. Pak pomalu, pomaloučku opět stojím na stráni před zástupem zelených smrků. Byl to sen, nebo skutečnost? Nevím, otáčím se k odchodu, nohy mi vážnou. V uších a v hlavě doznívá sdělení: Dokud žijí stromy, bude žít i člověk!

Uvědomuji si hlubokou pravdu tohoto poselství.

Příroda nepotřebuje člověka, člověk potřebuje přírodu. Chraňme ji, je naším životem.

Marie Pělučová napsala detektivní román

Napsat detektivní román jistě není jednoduchá záležitost. Je třeba prostudovat spoustu materiálů, prostředí, kam chceme děj vložit, zvolit správné hrdiny knihy atd. V neposlední řadě je třeba mít k psaní chuť, možná trochu umu a podporu nejbližších. Dá se říct, že tyto předpoklady autorka měla, detektivní román s názvem *Kletba prstenu* je na světě a byl pokřtěn.

Ale pojďme se podívat na autorku trochu zblízka. Paní Marie Pělučová přišla do Beskyd z Kladna, kde se narodila 8. dubna 1946. Pochází z učitelské rodiny, maminka, povoláním učitelka, svým přístupem podporovala v dětství u Marie zvědavost, lásku k četbě, psaní a romantice. Po tatínkovi, který byl technicky zaměřen, se u ní objevila snaha dobrat se tajů techniky. Proto po gymnáziu v Kladně nastoupila na studia Vysoké školy báňské v Ostravě, kde se poznala se svým budoucím manželem. Profesionální život prožila ve VÚHŽ Dobruška. Autorka velice ráda vzpomíná na svou babičku, se kterou jako dítě školou povinné ráda trávila večery, tzv. „černé hodinky“, při nichž babička vyprávěla nejen pohádky, ale též strašidelné příběhy. Vše, co bylo zaseto v mládí, se plně projevilo v osobním sebevyjádření. Protipólem k technické a vědecké práci se stalo psaní. Učarovaly ji Beskydy a to vše vede k zamyšlení nad údělem člověka. Tyto pocity vkládá do poezie a v roce 2004 vydává svoji první sbírku *Listy tichých dní*. Seznamuje se s lidmi stejných zájmů a v roce 1999 se stává členkou Literárního klubu Petra Bezruče. Zde získává podporu k psaní a literární zkušenosti. Své básně i prozaické práce zveřejňuje v literárních almanaších, které klub každoročně vydává.

Od roku 2004 se autorka zaměřila na delší literární útvar a rozhodla se napsat detektivní román, který letos v lednu vyšel pod názvem *Kletba prstenu*. Děj nás zavádí na africký kontinent – do Egypta, do prostředí vykopávek pokladů a egyptských hrobek.

Kniha se křtila v Modrém salónku místecké knihovny a předseda literátů Miloslav Oliva, jeden z kmotrů knihy řekl:

„Autorka tohoto románu se dovede dobře vcítit do prostředí vykopávek pokladů egyptských hrobek, podává dokonalý obraz tohoto dění, kdy jsme obklopeni tajemnou mocí dávných bájí i skutečností, podivných úmrtí lidí, kteří přišli do styku se soškami egyptských bohů“.

Dalšími kmotry se stali: operní pěvkyně Jana Kurečková, která s hudebním skladatelem Edvardem Schiffauerem připravili velkolepý hudební doprovod, Helena Pešatová, starostka Frýdlantu nad Ostravicí, která knize popřála:

„Ať se tomuto románu Marie Pěluchové daří na cestě ke čtenáři a ať jeho autorka nachází nové inspirace ke své tvorbě“.

Dojatá autorka poděkovala nejen manželovi za podporu v jejím psaní, ale i Miloslavu Olivovi za to, že může být členkou klubu, který je jakousi školou pro všechny členy, kde je možné se nejen stále učit něco nového, ale poznat tvorbu svých přátel.

„Věřím, že se mi podaří ještě letos dokončit a vydat sbírku detektivních povídek“, přiznala se Marie Pěluchová před všemi hosty, než se odebrala ke stolu, kde začala přítomným podepisovat svou knihu. Za krásného zpěvu Jany Kurečkové, kdy se Modrým salónkem vznášela jakási múza tajemna, si hosté sdělovali své dojmy z této podvečerní nevšední události, jakou křest knihy jistě je.

Dajana Zápalková

Velikonoce na Lašsku

dle Františky Pituchové z Hamrovic

Velikonoční svátky su radostne, lebo zima už je za nami, príroda sa bere k životu a všetko, čo sa kolem Velikonoc dělo, dotyko sa jara. Aji obyčaje, kere zme po našich předkach podědili, su vesele, natuž si ich kapečku přiblížime, potěšme se z nich a uchovajme ich pro naše děti, tež aji pro další časy.

Najprvy ale štyrycet dni před Velikonocami se dryžul pust. Začol na popeleční středu. Ešče v uterek večer byla Ostatkova zabava, kolem pulnocy se pochovala basa a už se tancovať něsmělo. Skoro rano se šlo do kostela, tam si poněkeři něchali od pana faraža popelem označit křižiček na čelo. Začol pust. Pravidlo se, že Popelec vyhnol maso kominem přeč. Tuž ve středu, v potek, v sobotu, někaj aji v nědělu lude nějedli maso. V někerych chalupach měli plachetkami zakryte špikle. To pry bylo hřichem oddovať se svěckym věcam. V době pustu se ani po chalupach něchodilo na běsedy ani na pobaby.

Tyděň před Květnu nědělu byla Černo něděla, tež se ji pravidlo Judica. To se po polednu zešla ponějvēc omladina na domluvenym místě, měli зробeneho Mařca, lebo Mařinu a to tak, že stare kabotisko vyťpali slamu, přes pas a kolem rukovu obtočili povřislami, slamu, kera tryčela z limca zamuchlani do kulata, obtočili bilu handru, namalovali oči, lica, hubu, nasadili stare klobučisko a potom celu postavu napichli na dluhu štachetu a byl Mařec. Mařině dali zasě staru kacabajku, sukňu, šatku na hlavu, bilu plachetku přes ramena, aji ju ověňčili, ze štachetu do vyšky a cely pruvod se dol do pohybu. Šlo se z prostředka dědiny tym směrem, kaj šlo slunko na zapad, ež na hranicu dědiny. Zpivaly se všelijake pěsničky a na koncu pruvodu šla mlado děvuška a nislá mojiček. Stromeček ověňčeny rozmanitě barevnymi pentlami. Ež došli na hranicu obce, hodili Mařinu, lebo Marca do potoka, lebo na zem a spolili. Potem se pruvod obroťnul zpatky tak, že děvuška s mojičkem šla v popředu. Zpivalo se: "Vynisli zme smryť z dědiny, mojička něsem do dědiny..."

Za tyděň po po Černe něděli nasledovala Května něděla. Poněkeři ji pravili Květnica. Na Květnu nědělu se světily koťonky aji palmy. Palmy to byly šumne kytice a nosivali ich do kostela enem syncy a tež se předbíhali, kery budě měť tu palmu šumnějši. Dyž ich v kostele kněz svěťul, musělo se s nimi třepať, aji jak se šlo z kostela.

Synci se po cestě domu popichovali, jalovci šlahali, kelarazy aji celými palmami. Poněkery místo šumne palmy přináš domů otřepanu metelku.

A už je tu Velký týden a v něm každý den měl svoje meno. Dycky to byl Modrý pondělík, Žlutý úterek, Škaredo středa, Zelený čtvrtek, Velký potek, Bílá sobota a Velikonoční neděle. Po celý Velký týden byl přísný post od masa. V chalupách se všechno suchlo, gruntovalo. Na zelený čtvrtek lidé jedli zeli s kopřivami, lebo salát z iskerok z listěčkův, dycky aby bylo cosi zeleného. V ten den se zvony zavazují a třep se při tym ovocnými stromky, coby hodně rodily a nedovali se do nich a do ovoca chrobocy.

Na Velký potek, skoro ráno před východem slunka, chodili se lidé myt do potoka, lebo do řiky. Stanuli u prostředka vody, omyvali hubu, ruce, nohy tak, aby voda od nich odtíkala přes a odnás tak všechny nemoci po celý rok. Utírat se nesmělo, lebo by to neplatilo. Na Velký potek se pila "tatarčoka" ráno na lačno. Léčivý kořen tatarčok (puškvorec) namočený v květi. Poněkery lidé suchli v potoku potřebně načas, jako žerky, putenky, hroty či velké hrynce. V ten den hospodyně sadily zelové hlavy na semeno. Z velkopotkové přísady urostly velké hlavy zela a nedaly se do nich husenice. Tež aji na Velký potek, jak se říkají pašije, otevírají se poklady. Gdo chtěl, mohl se jich nabrat. Tak to aspoň vykládali lidé.

Na Bílou sobotu, jak se rozvazují zvony, tež se mohl třep s ovocnými stromky na zahradě. Po čas, co byly zvony zvozně, pravilo se, že odletěly do Říma. Syncy chodili s řehtačkami a klapáčkami po chalupách a ohlašovali tak poledně. Dostali za to po krajici namazaného chleba, lebo po pětince. Na Bílou sobotu se v každé chalupě pekly koloče a u tych bohatých se zapíkal klobasy do těsta, aby byly přichystane, než se přináš domů ze skříšeň. To už se mohlo maso jest, všechno nabíralo svateční pohodu veselých velikonoč, jak to se lidé při zetkání jeden druhému vinšovali.

Na Velikonoční neděle malokery zůstal doma. Každý svatečně oblečený a to nejradši v novém, ponejvíce děvčata. K večeru, někdy hned poledně se děvčata schodily, vařily a malovaly vejce. Do vody dovaly slupky z cibule, lebo dubovou kůru. Vyškrabovaly na nich mena lebo veršovanky: "To vejčko ti daruji, že tě v syrcu nechuji." To bylo pro galany.

Syncy v ten čas zase řezali pruty u potoka na tatary, lebo řezali jalovce a už se domluvali, jak rano pujdu za kerymi děvuchami najpryv.

Velikonoční ponděli, "šmigrust" je svatek najveselejší. Šak se jeho zvyk dodržel až podněs. Kupači chodili skoro rano, enim co se rozednilo. Vytahovali děvuchy z loža a kludili do potoka lebo na placu

ich polivali vodu z putenky. Děvčata častovaly kupače sladku gořolku, podělily ich vajičkami, obyčejně se dovaly tři, nigda do pary. To by si byl synek vědomy, že si musí hledat' do pary děvča. Vodu se na šmigrust polivalo temu, coby se splachla všecka nědobrota a člověk byl po celý rok zdravý, čiperný jak rybička. Tuž tak!

"Bylo kejsi zvykem prolizat' kurnikem,
vajco malovane, na tu moš, galane!
Dněs o tym děvuchy němaju potuchy.
Namisto vajica maluju si lica..."

Velikonoční setkání lašského krále s F. Pituchovou - foto Luděk Krulíkovský

Okamžik jara / Irena Kopecká /

Foto: Miroslav Velička

Z oříšku jara
tahají stromy nový šat
Tulipány snění
prorůstají zdi lhostejnosti
Lstivé konvalinky
rozhodily vůni do zahrad
Fialky smykovacím stehem
modře lemují stráně
pampelišek žlutě
se vyšplhala na ně
Kraj polednem vymřelý

V poštovní schránce dopis
klusající kůň
bílý a nesmělý
čekající na dotek domova
Ptáci prodavači snů
vydražují ty nejkrásnější
Královské slunce
zlatými šípy ostřeluje zemi
Uhýbá jen čas
běžec dlouhých tratí
Zasažena jarem
padám do závratí

Kalendárium lašských akcí jaro 2012

- 24. března** - Vystoupení lašského krále v Hladkých Životicích
(pořad Odualajne u nas je to fajne)
- 1. dubna** - Slezskoostravský hrad: představení Ondraš,
pan Lysej hory (v 11 a 15 hodin) v provedení
Lašské divadelní společnosti Gigula
- 14. dubna** - Lašská jarní beseda v Praze
(restaurace U kotvy ve Spálené ulici - od 17 hodin)
představení Ondraš, pan Lysej hory (Gigula)
- 22. dubna** - 4. vlastivědný výšlap Laškem po trase:
Krásná (Řepčonka) - Ivančena - Malenovice -
- Lubno (tvrz) - Frýdlant n.O.
- 8. května** - 5. vlastivědný výšlap Laškem,
tentokrát z Čeladné na Kozinec (Starosečno)
- 12. června** - Setkání čestných členů Království lašského
v Lašské jizbě v Sedlištích
- 15. června** - Zahájení Lašského kulturního léta
v Sedlištích na Bezručové vyhlídce (19 hodin)
- 17. června** - 6. vlastivědný výšlap Laškem:
Paskov - Řepiště - Sedliště (pout') – Frýdek

Lašský dostavník

vychází dle potřeby kulturně-vlastivědného občanského sdružení Království Lašského. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo - Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci.

Uzávěrka: Lašský dostavník č. 2/2012 - 15. května 2012

Kontakt: Ludmila Hanáková, mobil: +420 604 866 710

Email: lassky.dostavnik@gmail.com

http: // www.lassko.eu

Šéfredaktorka: Mgr. Irena Kopecká

Redakce: Zd. Krulikovský, Jan Kukuczka, L. Hanáková, Boris Zvada

Obálka: Boris Zvada

Kateřina&Petr Eliášovi
Restaurant U námořníka
Hukvaldy 112
739 46 Hukvaldy
tel: 774 699 260, 558 699 263
Email: namornik@unamornika.com
www.unamornika.com